

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 630/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] zastúpenej JUDr. Jánom Kováčikom PhD., advokátom, Nábrežie arm. gen. L. Svobodu 32, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-8Cpr/1/2015 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-8Cpr/1/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľky na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-8Cpr/1/2015 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **5 000 eur**, ktoré je Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV je **povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 14. júla 2024 a prijatou na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 630/2024-15 z 10. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného

práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-8Cpr/1/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadost'učinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu vyplýva, že na základe žaloby sťažovateľky doručenej 29. januára 2015 Okresnému súdu Bratislava I sa proti Ministerstvu zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) vedie konanie o určenie neplatnosti výpovede zo štátnozamestnaneckého pomeru a o náhradu funkčného platu z dôvodu neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru.

3. Okresný súd vo veci uskutočnil 12 pojednávanií (do podania ústavnej sťažnosti, pozn.), z toho jedno ako verejné vyhlásenie rozsudku č. k. 8Cpr/1/2015-741 z 31. júla 2018, ktorý bol na odvolanie žalovaného uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4CoPr/7/2019-805 z 28. februára 2020 zrušený a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po realizácii súdnej reformy je konanie vedené na mestskom súde a dosiaľ nebolo skončené.

4. Od vrátenia veci z odvolacieho súdu sa uskutočnilo jedno pojednávanie, a to 29. septembra 2021. Ďalšie pojednávanie určené na 5. apríl 2022 sa už neuskutočnilo z dôvodu zmeny zákonného sudcu. Následne došlo k prerozdeleniu veci viacerým sudcom a aktuálne konajúci sudca určil termín na 14. október 2024. Pojednávanie sa konalo a bolo odročené na 9. december 2024, a tento termín bol zrušený z dôvodu nariadenej pohotovosti sudcu a aktuálne je nariadený termín na 24. február 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka namieta postup mestského súdu (do 31. mája 2023 postup okresného súdu, pozn.), ktorým došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu jej v bode 1 označených práv. Poukazuje na to, že v napadnutom konaní nebolo ani po takmer 10 rokoch právoplatne rozhodnuté a postup súdu nesmeruje k odstráneniu jej právnej neistoty. Ďalej upriamuje pozornosť na tú skutočnosť, že súd bol bezdôvodne nečinný, keďže sa vo veci viac ako tri a pol roka neuskutočnilo žiadne pojednávanie. Zdôrazňuje, že vzhľadom na predmet (spor týkajúci sa individuálnych práv zamestnanca ako slabšej strany) si konanie vyžaduje zvýšenú efektivitu a rýchlosť. Tvrdí, že k prietahom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani v dôsledku správania strán sporu.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol podrobnú chronológiu konania a uznal, že vtedajší okresný súd a následne aj mestský súd bol v napadnutom konaní nečinný, a to v období od 3. mája 2022 do 5. marca 2024. To, že súd nekonal vo veci plynulo a spôsobil

zbytočné prietahy, odôvodnil sčasti aj objektívnymi skutočnosťami, a to reformou súdnej mapy a zmenou zákonných sudcov. Ďalej uviedol, že vynímajúc už uvedené obdobie, prebiehalo konanie plynulo a súd vykonával úkony potrebné na rozhodnutie vo veci samej. V čase podania vyjadrenia bolo pojednávanie odročené na 24. február 2025.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom mestského súdu a obsahom na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu (do 31. mája 2023 okresného súdu, pozn.) v konaní, v ktorom sa sťažovateľka ako štátna zamestnankyňa domáha určenia neplatnosti výpovede zo štátnozamestnaneckého pomeru a náhrady funkčného platu.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné súdy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so svojou žalobou.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné

kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj sťažnosť sťažovateľky.

13. Napadnuté konanie z právneho ani faktického hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti. Na zložitosť veci nepoukázal ani mestský súd. Možno konštatovať, že pracovnoprávne spory predstavujú štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Na tomto základe ústavný súd uzatvára, že právnou ani skutkovou zložitosťou veci nemožno ospravedlňovať doterajšiu dĺžku namietaného konania.

14. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na predmet napadnutého konania, ktorý má pre sťažovateľku zásadný význam, ide o vec, ku ktorej prerokovaniu musí všeobecný súd pristupovať s osobitnou starostlivosťou, keďže jeho výsledok podstatne ovplyvňuje možnosti sťažovateľky riadne plniť svoje existenčné potreby, a preto sa vyžaduje zvýšená pozornosť a efektívny a rýchly postup súdu.

15. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by prispeli k predĺženiu napadnutého konania a ktoré by bolo možné pripísať na jej ťarchu.

16. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup mestského súdu (do 31. mája 2023 okresného súdu) v napadnutom konaní, ktoré začalo v januári 2015 a dosiaľ nebolo právoplatne skončené. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

17. Podľa názoru ústavného súdu mestský súd (predtým okresný súd) nezvolil v napadnutom konaní procesný postup smerujúci sústredene k urýchlenému odstráneniu stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo až po roku od podania žaloby (v januári 2016), následne sa konalo viacero pojednávaní až napokon súd po vyše tri a pol roku od začiatku konania (31. júla 2018) vydal vo veci rozsudok, ktorým žalobe sťažovateľky vyhovel. Predmetný rozsudok bol na odvolanie žalovaného zrušený a od vrátenia veci v apríli 2020 sa prvé pojednávanie konalo s odstupom sedemnástich mesiacov (29. septembra 2021), keď v medziobdobí jeden termín (12. január 2021) bol zrušený z dôvodu vyhláseného núdzového stavu a viacero z dôvodov na strane zákonnej sudkyne (praceneschopnosť, resp. dovolenka a následne pozastavenie výkonu jej funkcie). Ďalšie pojednávanie sa konalo až s odstupom troch rokov (14. októbra 2024).

18. Pozornosti ústavného súdu neušlo ani to, že odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu jeho nesprávneho procesného postupu pri hodnotení vykonaných dôkazov, pokiaľ ide o samotné doručenie výpovede zo štátnozamestnaneckého pomeru. Podľa odvolacieho súdu skutková situácia vo veci nebola taká zložitá, ako ju ustálil súd prvej inštancie, keď nedôvodne rozlišoval medzi doručovaním a odovzdávaním výpovede sťažovateľky, pričom uviedol, že niet rozumného dôvodu na prijatie skutkového záveru, že k doručeniu výpovede žalobkyni nedošlo.

Vzhľadom na to ústavný súd pričítal na ťarchu okresnému súdu, resp. mestskému súdu aj trvanie odvolacieho konania (od augusta 2019 do apríla 2020).

19. V posudzovanej veci je však primárne neprehliadnuteľné, že konanie o určenie neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru a náhradu funkčného platu trvá už desať rokov a dosiaľ nebolo právoplatne skončené, čo nemožno z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

21. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené, prikázal mu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak to je aj v prípade sťažovateľky, ktorá žiada priznať jej finančné zadosťučinenie 5 000 eur.

25. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Zohľadňujúc predmet konania, jeho prednostný charakter a význam pre sťažovateľku vrátane charakteru, závažnosti a dĺžky priet'ahov spôsobených súdom, prihliadajúc aj na celkovú doterajšiu dĺžku konania, ústavný súd považoval za dôvodné priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur (bod 3 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

27. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 713,96 eur.

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“; § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky]. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 predstavuje sumu 343,25 eur a režijný paušál sumu 13,73 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke ako náhradu trov právneho zastúpenia, tak predstavuje 713,96 eur (bod 4 výroku nálezu).

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

30. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2025

Ladislav Dudíťš
predseda senátu